

เงิน เงิน เงิน

เศรษฐา ทวีสิน
กรรมการผู้จัดการ
บริษัท แอสเสท
••

Disruption ในบริบทระดับประเทศ

ในช่วง 3-4 ปีที่ผ่านมา เป็นช่วงเวลา
ที่โลกหมุนไปอย่างรวดเร็วมาก โลกที่ขับเคลื่อนด้วยอุตสาหกรรมแบบเดิมๆ กำลังถูกแทนที่ด้วยเทคโนโลยีต่างๆ ที่เกิดขึ้นใหม่ทุกวัน จากทั้งบรรดาสตาร์ทอัพทั้งหลายและจากองค์กรระดับโลกที่เก่งทางด้านนวัตกรรมในแต่ละด้าน เมื่อสัปดาห์ก่อนผมยังเพิ่งคุยกับคนรอบตัวเลยว่าตอนนี้เวลาเราอ่านหนังสือพิมพ์ หรือนิตยสารต่างๆ ทุกเล่มครับ ต้องมีหัวข้อข่าว หรือคอลัมน์ที่เกี่ยวกับเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ๆ ในส่วนของวงการธุรกิจเองทุกวันนี้ ก็ถูกท้าทายจากแนวคิดและวิธีการดำเนินธุรกิจแบบใหม่ๆ ตลอดเวลา จะเสฟสื่อธุรกิจของไหนก็มีข่าวเกี่ยวกับเรื่องพวกนี้กว่าครึ่ง ใครจะออก IPO ใครจะเทกโอเวอร์ หรือลงทุนกับเทคโนโลยีอะไร ฯลฯ จนทำให้ผมรู้สึกว่าจะต้องเพิ่มเติกรความสนใจเรื่องพวกนี้ให้มากขึ้น มิเช่นนั้นเราจะกลายเป็นคนทำธุรกิจและผู้นำองค์กรที่ตามโลกไม่ทันในสปีดความเร็วที่ควรจะเป็น

ที่เกริ่นเรื่องข้างต้นมาไม่ใช่อะไรครับ เพราะเมื่อต้นเดือน พ.ค.ที่ผ่านมาเพิ่งอ่านนิตยสาร The Economist บนเครื่องบินฉบับที่หน้าปกเป็นรูปของแท่นขุดเจาะน้ำมันที่พะยี่ห้อของบรรดาบริษัท เทคฯ เข้าไป ไม่ว่าจะเป็น Uber, Amazon, Google, หรือ Tesla โดยพาดหัวว่า “The world’s most valuable resource is no longer oil, but data.” เลยทำให้ Reconfirm กับ

ตัวเองว่าเศรษฐกิจโลกที่ขับเคลื่อนโดยภาคอุตสาหกรรมและธุรกิจกำลังเข้าสู่ยุคเปลี่ยนผ่านที่น่าสนใจมาก

ในโลกอุตสาหกรรม “ของจำเป็น” เดิมๆ อย่างน้ำมัน ก๊าซธรรมชาติ กำลังจะถูกลดความสำคัญลงในเชิงมูลค่าอันเนื่องด้วยสนธิสัญญาข้อตกลงระหว่างประเทศ ที่พยายามลดการใช้พลังงานที่ทำลายสภาพแวดล้อมและปล่อยก๊าซที่ก่อให้เกิดสภาวะโลกร้อน รวมทั้งเรามีเทคโนโลยีที่ส่งเสริมให้การสร้างพลังงานทางเลือกมีประสิทธิภาพมากขึ้น ส่งผลให้ไม่ว่าจะเป็นพลังงานแสงอาทิตย์ พลังงานลม จะมีการใช้งานแพร่หลายมากขึ้นและส่งผลให้น้ำมันและก๊าซธรรมชาติ ถ่านหิน กลายเป็นพลังงานทางเลือกแทน ฟังดูก็ตลกดีแต่ดูเหมือนจะเป็นไปได้ไม่ยากครับ

สอดคล้องกับรายงานข่าวเมื่อไม่นานมานี้ ในหนังสือพิมพ์ Wall Street Journal ก็มีบทความที่เกี่ยวกับสถานการณ์ของอุตสาหกรรมน้ำมันดิบที่มีการคาดเดากันว่าภายหลังจากการเติบโตของอุปสงค์โลกอย่างต่อเนื่อง จุดพีคสูงสุดของความตึงเครียดน้ำมันดิบจะเกิดขึ้นในปีใด เพราะนั่นหมายความว่าเมื่อผ่านจุดพีคไปแล้ว นั่นคือ Tipping Point ที่จะเป็นจุดเริ่มของชาลงในความตึงเครียดน้ำมันดิบอย่างแน่นอน ซึ่งนักวิเคราะห์หลายคนมองว่าเป็นเรื่องที่ต้องติดตามอย่างใกล้ชิด

สาเหตุหนึ่งที่มีความตึงเครียดน้ำมันดิบจะขึ้นจุดพีคและเข้าสู่ชาลงน่าจะมาจากเรื่องของอุตสาหกรรมรถยนต์ที่ปัจจุบันที่หันมาผลิต Electric Vehicle หรือรถใช้พลังงานไฟฟ้าจากแบตเตอรี่

ตามความต้องการของตลาดกันมากขึ้น เพราะปัจจุบันแล้วกว่า 25% ของความต้องการน้ำมันดิบมาจากอุตสาหกรรมรถยนต์ที่ยังผลิตรถใช้เครื่องยนต์ภายในเข้าสู่ตลาดเป็นหลัก แต่ถ้าหากเทคโนโลยีทางการผลิตแบตเตอรี่ที่นำมาใช้กับรถไฟฟ้าพัฒนาดีขึ้น และสามารถทำระยะทางได้ไกลต่อการชาร์จแบตเตอรี่หนึ่งครั้งได้ดีขึ้นเรื่อยๆ นั่นหมายความว่าจุดจบของเครื่องยนต์สันดาปภายในคงมาในไม่ช้า และนั่นหมายถึงความต้องการน้ำมันดิบที่จะลดลงอย่างมหาศาล ซึ่งผมคิดว่าไม่น่าจะใช้เวลานานเพราะดูจากอัตราความเร็วในการพัฒนาแบตเตอรี่ของ Tesla แล้ว เชื่อเลยว่าอีกไม่ถึง 5 ปีเราจะได้เห็นแบตเตอรี่รถยนต์ที่สามารถวิ่งได้ไกลพอๆ กับน้ำมันหนึ่งถังแน่นอน

ถ้าย้อนกลับไปดูในอดีตจะเห็นได้ว่าความผันผวนของราคาน้ำมันดิบโลกมักเกิดจากปัญหาที่มากไปๆ เช่น สงครามการบอยคอต ฯลฯ แต่ตอนนี้ต้องยอมรับว่าความเปลี่ยนแปลงแบบ Disruptive ที่คนฮิตพูดๆ กันกำลังเกิดขึ้นจริงและจะเป็นการเปลี่ยนแปลงที่ถาวร ดังนั้นไม่แปลกที่ประเทศอย่างซาอุดีอาระเบียเองก็พยายามมองหาทางออกให้กับเศรษฐกิจของประเทศด้วยการลดการพึ่งพาน้ำมันดิบอย่างเดียว ซึ่งก็นับว่าเป็นวิสัยทัศน์ที่น่าสนใจเลยทีเดียว

เมื่อโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างชัดเจนใครไม่ปรับตามก็อาจพลาตได้อย่างประเทศน้ำมัน เช่น ซาอุดีอาระเบียเองยังมีแนวคิด Vision 2030 ที่จะพัฒนาให้เศรษฐกิจของตนเองมีความหลากหลายมากขึ้น ส่ง

ผลให้มีการมองหาโอกาสการลงทุนในรูปแบบใหม่ ด้วยเงินคงคลังขนาดมหาศาลของประเทศ เมื่อเห็นโอกาสเหมาะประเทศซาอุดีอาระเบียเองก็เริ่มมีการลงทุนในกลุ่มบริษัททางด้านเทคโนโลยีบ้างแล้ว ยกตัวอย่างเช่น ลงทุนกว่า 3,500 ล้านดอลลาร์สหรัฐ กับ Uber และล่าสุดกองทุนความมั่งคั่งแห่งชาติ (Sovereign Wealth Fund) ของซาอุดีอาระเบีย ตัดสินใจที่จะร่วมลงทุนในกองทุน SoftBank Vision Fund เป็นเงินกว่า 4.5 หมื่นล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยกองทุนดังกล่าวเป็นกองทุนที่จะลงทุนในบริษัทเจ้าของเทคโนโลยีของต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น Artificial Intelligence หรือ Robotics ทั้งบริษัทเล็กๆ และบริษัทที่มีความมั่นคงแล้ว โดยการลงทุนใน SoftBank Vision Fund นี้ จะทำให้ ซาอุดีอาระเบียกลายเป็นผู้ลงทุนทางด้านเทคโนโลยีรายใหญ่ที่สุดในโลกทีเดียว

ที่ผมกล่าวมาทั้งหมดนี้ไม่ใช่อะไรครับ แค่อยากจะชี้ให้เห็นว่าเรื่องของ Disruption ที่เกิดขึ้นจากวิวัฒนาการทางเทคโนโลยีนั้น ไม่ได้เกิดผลกระทบกับวิธีประกอบประกอบการธุรกิจแต่อย่างใด แต่มันมีกับแนวทางการลงทุนด้วยเช่นกัน เราได้เห็นการเคลื่อนย้ายเม็ดเงินจำนวนมากจากกองทุน Venture Capital แต่เดิมเคยผูกอยู่กับเครื่องมือทางการเงินแบบเดิมๆ ไม่ว่าจะเป็นตราสารหนี้ หุ้น ฯลฯ และกลุ่มธุรกิจอุตสาหกรรมแบบเดิมตอนนี้ไหลมายังบริษัทบรรดาสตาร์ทอัพและกองทุนที่ลงทุนเฉพาะในกลุ่มธุรกิจด้านเทคโนโลยีใหม่ๆ มากขึ้นเยอะ ซึ่ง ณ

ปัจจุบันการลงทุนจาก Venture Capital เหล่านี้มักจะเป็นแบบค่อนข้างโฟกัสการลงทุนใน Vertical เดียวกันกับธุรกิจที่ตัวเองอยู่ เพื่อโอกาสในการหาเทคโนโลยีและโอกาสทางธุรกิจในพื้นที่เดิมของตัวเองเสียส่วนมาก การลงทุนประเภท Fund of Fund กลายเป็นแนวทางการลงทุนที่ได้รับความนิยมสำหรับผู้ที่ต้องการเห็น Deal Flow ของผู้เล่นหน้าใหม่ๆ ในโลกของสตาร์ทอัพเพื่อไม่ให้ตกขบวนรถไฟ

นอกเหนือไปจากกรณีของ ซาอุดีอาระเบียที่กล่าวถึงไป ประเทศเพื่อนบ้านเราอย่างสิงคโปร์ มาเลเซียเอง พวกกองทุน Pension Fund และ Sovereign Fund ของเขาก็เริ่มขยับในการลงทุนประเภทนี้แล้วเช่นกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งสิงคโปร์ที่ให้การสนับสนุนสตาร์ทอัพและกลุ่มเทคโนโลยีใหม่ๆ โดยเอากองทุนใหญ่ของ Temasek เองเข้าไปถือในหลายๆ สตาร์ทอัพและพันธมิตรทางด้านเทคโนโลยีทั้งในและต่างประเทศ สำหรับการลงทุนในประเทศเองก็เป็นตรรกะที่ช่วยให้กลุ่มธุรกิจใหม่ๆ เหล่านี้อุ่นใจ หรือถ้าเป็นการลงทุนต่างประเทศก็เป็นการแสดงให้เห็นว่ารัฐบาลสิงคโปร์เขาจริงจังกับเรื่องนี้มากพร้อมหนุนหลังเต็มที่ คนในประเทศก็อยากขยับตาม

ก็น่าสนใจนะครับว่าน่าจะเป็นแนวทางที่ไทยเราควรทำบ้างไหม การประกาศนโยบายและโครงการสนับสนุนด้านต่างๆ ในประเทศก็เป็นเรื่องที่น่ายินดี แต่ในแง่ของการลงทุนนอกประเทศเพื่อให้ได้มาซึ่ง Access ถึงเทคโนโลยีใหม่ๆ และได้เห็น Deal Flow เหล่านี้ก็น่าสนใจ ครั้นจะให้บริษัท

Venture Capital เอกชนไทยไปลงทุนที่ดีที่เห็นก็อยู่กับภาคเอกชนแถมเงินลงทุนก็น้อยนิด ใครเขาจะมาสนใจให้นั่งในบอร์ดบริหารเพื่อไปเห็นความเคลื่อนไหวในโลกเทคโนโลยี แต่ส่วนรัฐเรามีกองทุนใหญ่ๆ อย่างกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ แนนอนเป็นก้อนเงินใหญ่ที่ไม่มีใครอยากเอาไปเสี่ยง สู้เอาไปลดภัยไว้ก่อนด้วยการลงทุนแบบเดิมๆ ดีกว่า แต่ถ้ามองระยะยาวถ้าเราเห็นว่าการกลุ่มเทคโนโลยีใหม่ๆ เหล่านี้ยังงี้ก็จะมีความท้าทายในการ Disrupt พร้อมมีโอกาสในการกลืนกินธุรกิจและอุตสาหกรรมแบบเดิมๆ ทำไมเราไม่เจียดเงินบางส่วนจาก กบข. ไปลงทุนในกลุ่มธุรกิจเหล่านี้บ้าง ให้เขาเห็นว่าไทยเองก็อยากมีส่วนร่วม Movement ใหม่ๆ บ้าง ได้ที่นั่งบอร์ดในบริษัทและกองทุนด้านเทคโนโลยี ได้เห็นโอกาสและ Deal Flow ใหม่ๆ ที่อาจจะนำมาถ่ายทอดให้กับกลุ่มธุรกิจสตาร์ทอัพและบริษัทในไทยบ้าง เราจะได้เห็นว่าโลกเขาเตรียมจะขยับไปทางไหนกันต่อเพิ่มโอกาสทางการแข่งขันให้ประเทศอีกสักหน่อย

เผอิญ การแสดงท่าทีสนับสนุนและอยากมีส่วนร่วม กับ Movement ใหม่ๆ ในระดับประชาคมโลกของเรา อาจทำให้ได้ประโยชน์ทางอ้อมด้วยอีกหน่อยการเกิดตลาดแผ่นกระเบื้องโซลาร์เซลล์กับรถยนต์ไฟฟ้าของ Tesla ไปได้สวย กำลังการผลิตในสหรัฐไม่พอ เผอิญ Elon Musk อาจจะอยากมาลงทุนสร้างโรงงานที่ไทยก็ได้ถ้าหากเขาเห็นว่าเราให้ความสนใจและสนับสนุนเทคโนโลยีใหม่ๆ แบบนี้ ท่านผู้อ่านคิดอย่างไรครับ ■